

DE STEM

PRAATKAFFEE PSYCHOSE

Tweemaandelijke bijeenkomst voor familieleden en mantelzorgers van mensen met een psychotische kwetsbaarheid.

Accepteren en betekenis geven aan stemmen

De Maastrichtse benadering

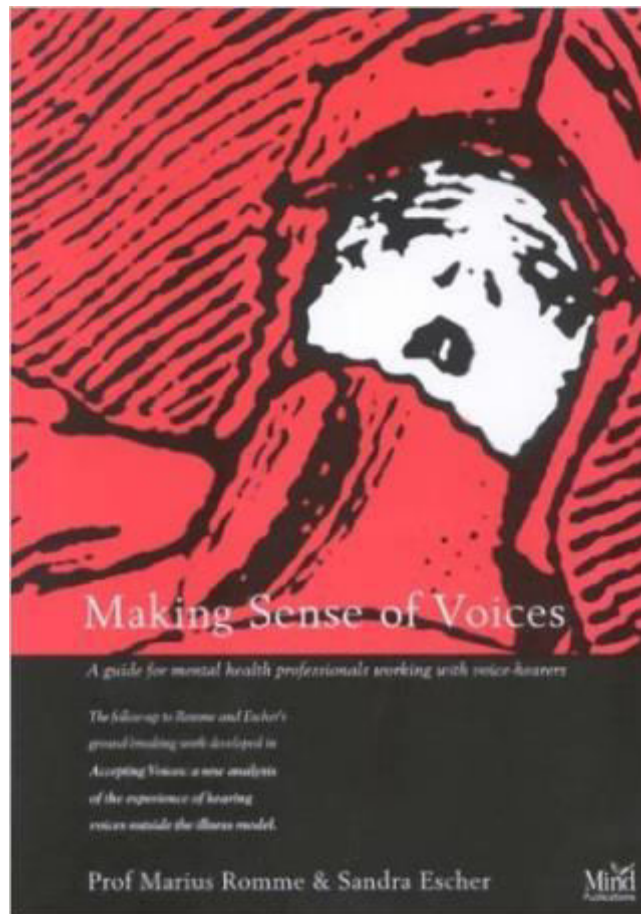
praatkafee psychose De Stem, 27-11-2018

Introductie

Inhoud

- Uitgangspunten
- Een systematische aanpak, het Maastrichtse model
- Interview – Construct – Herstelplan – Herstelproces vormgeven – Specifieke methoden

Stemmen Horen Betekenis Geven

Stemmen horen een normaal verschijnsel

- 2-6 % in de populatie, een klein deel zoekt hulp, meesten leren zelf met de stemmen omgaan.
- 70% kan aangeven dat een trauma de aanleiding is tot het ontstaan van de stemmen (Honig). Stevige relatie tussen trauma en stemmen horen (Read).
- 60% van de stemmen horende kinderen hoort na 3 jaar geen stemmen meer, onafhankelijk van behandeling (Escher).

Uitgangspunten

- Stemmen horen is een normaal verschijnsel
- Stemmen horen hangt samen met overweldigende levensgebeurtenissen
- Stemmen hebben betekenis in relatie met die omstandigheden

Uitgangspunten

- Stemmen representeren personen of emoties die samenhangen met die gebeurtenissen
- Stemmen zijn zowel een aanval op de identiteit als een poging om de identiteit intact te houden
- Stemmen zijn boodschappers, wijzen op significante persoonlijke problemen
- Deze boodschappen kunnen begrijpelijk gemaakt worden door een construct

De relatie tussen omstandigheden en stemmen horen in kaart brengen

Een systematische aanpak

Systematische aanpak

- Maastrichts stemmen horen interview
- Maken van een construct
- Opstellen van een herstelplan
- Uitvoeren van dit herstelplan

Maastrichts stemmen horen interview

Romme en Escher

1. De aard van de ervaring.
2. Karakteristieken van de stemmen.
3. Persoonlijke geschiedenis van het stemmen horen.
4. Wat lokt de stemmen uit.
5. Wat zeggen de stemmen.
6. Welke verklaring heb je voor de stemmen.

Maastrichts stemmen horen interview

7. De invloed van de stemmen op je dagelijks leven.
8. Balans in de relatie met de stemmen.
9. Coping strategieën: Cognitief – Gedrag – Fysiologisch.
10. Jeugd ervaringen.
11. Behandelingsgeschiedenis.
12. Sociale netwerk.

Construct

Maastrichts Stemmen Horen Interview
Samen zoeken naar betekenis

Construct

- Identiteit
- Karakteristieken
- Triggers
- Geschiedenis van de stemmen
- Geschiedenis voor het horen van stemmen

Construct

Antwoord op 2 vragen:

- Wie of wat representeren de stemmen?
- Welke problemen worden door de stemmen gerepresenteerd?

Voorbeeld construct

- Jeanine, 38 jaar, gescheiden, een kind
- 20 jaar in een beschermde woonvorm, diagnose schizofrenie
- Een keer per jaar opgenomen, dan agressief

Jeanine

- Identiteit: 1 mannelijke stem, 41 jaar oud
- Karakteristieken: negatief commentaar, opdracht om zich te suïcideren, uitspraken als: De wereld zou beter af zijn zonder jou...jij bent een slechte moeder

Jeanine

- Triggers: schuldgevoelens
- Geschiedenis stemmen: is altijd drie jaar ouder geweest, net als haar broer, ontstond op 13 jarige leeftijd toen vader dronken thuis kwam en haar sloeg.

Jeanine

- Geschiedenis van haar jeugd: door moeder en broer altijd gekleineerd, door broer gepest, zei vergelijkbare dingen als haar stem. Vader was tot dan toe de enige vertrouwde persoon voor haar.

Construct

- Wie: haar drie jaar oudere broer die haar altijd kleinerde
- Welke problemen: haar zwakke identiteit, gering zelfvertrouwen, negatieve zelfbeeld.

Jeanine

- Gesprek met broer
- Leren lezen en schrijven
- Met de stem praten/luisteren en onderhandelen
- Zelfstandig wonen

Construct

- Herleiden tot daadwerkelijke personen/conflicten
- Herleiden tot persoonlijke problemen
- Deze gegevens kunnen het behandel- herstelplan richting geven

VERSUS

- Onderdeel van een obscuur ziektebeeld
- Impliciete en onjuiste belofte dat de stemmen weggaan

websites

- www.intervoice.org
- www.levenmetstemmen.nl
- www.stichtingweerklank.nl
- www.omgaanmetstemmenhoren.nl

Mette's Stemme

**PEOPLE WHO SAY
IT CANNOT BE
DONE SHOULD NOT
INTERRUPT THOSE
WHO ARE DOING IT**

Het verhaal achter de
stemmen

Honderd constructen

100 constructen

Samenvatting van:

Corstens D & Longden E (2013)

The Origins of Voices: Links Between Life History and Voice Hearing in a Survey of 100 Cases.

Psychosis: Psychological, Social and Integrative Approaches 5(3)270-285.

Psychiatrische Diagnose

Psychiatrische classificatie	N
Schizofrenie	68
Andere psychotische stoornis	12
Borderline persoonlijkheidsstoornis	8
Stemmingsstoornis	5
Classificatie onbekend	7

Jaren in de GGZ	gemiddeld 9.48	SD 7.56
Stemmen al jaar	gemiddeld 18.21	SD 13.77

Aantal stemmen

Aantal Stemmen	N
Een	18
Twee - Vijf	52
Zes - Tien	21
Elf - Twintig	2
Meer dan Twintig	7

Identiteit van de Stemmen

Kenmerk		Aantal
Leeftijd	Kinderen (< 11 jaar)	19
	Adolescenten (11-18 jaar)	10
	Volwassenen	94
	Onbekend	21
Geslacht	Vrouwelijk	66
	Mannelijk	83
	Geen geslacht	30
Naam	Alle stemmen een naam	46
	Geen stemmen een naam	32
	Gemengd	22

Karakteristieken en inhoud van de stemmen

Karakteristieken		N
Affect	Kwaadaardig	92
	Goedaardig	41
	Beide	37
Inhoud	Kritiek	98
	Bedreigingen	64
	Adviserend	35
persoon	Tweede persoon	97
	Derde persoon	66
	Eerste persoon	42

Uitlokkende factoren

Triggers	N
Specifieke emoties	76
Spec omstandigheden	50
Onduidelijk	19

Geschiedenis van de stemmen

		N
Leeftijd bij begin	< 10 jaar	35
	11-20	24
	21-30	24
	31-40	10
	> 41	5
Nieuwe stemmen later nog		65
Omstandigheden	Verwaarlozing	47
	Emotioneel misbruik	45
	Ernstige persoonlijke kritiek	36
	Huiselijk geweld	35
	Seksueel misbruik	23
	Fysiek misbruik	23

Geschiedenis vóór stemmen

Gebeurtenissen voordat stemmen begonnen	N
Emotioneel misbruik	72
Gezinsconflicten	65
Pesten	41
Seksueel misbruik	30
Pfysiek misbruik	26
Hoge verwachtingen	18
Lichamelijke ziekte	9
Geen stressoren genoemd	13

Wie of wat representeren de stemmen?

Wie of wat	N = 100
Aspecten van zichzelf	48
Misbruikend familielid	45
Niet-misbruikende bekende	32
Niet-misbruikend familielid	30
Andere daders	23
Niet te achterhalen	22

Welke problemen worden door de stemmen gerepresenteerd?

Welke sociaal-emotionele problemen	N=100
Problemen met zelfwaardering	93
Problemen met boosheid	60
Schaamte en schuldgevoelens	60
Hechtingsproblemen en moeite met intimiteit	45
Problemen met de seksuele identiteit	7
Niet te herleiden	6
Andere	57

Conclusies

- Het is *mogelijk* en *productief* om door te vragen over de stemmen bij zogenaamde ernstige psychiatrische patiënten die stemmen horen.
- Het is *mogelijk* om betekenis te geven aan de stemmen bij zogenaamde 'therapie resistente' psychiatrische patiënten die stemmen horen.
- Een construct maken is het aangaan van een *proces* waarbij de diagnostische classificatie naar de achtergrond verdwijnt terwijl concrete problemen naar voren komen. Met zulke zaken kun je iets gaan doen - een herstelplan maken.

Herstel en behandeling

Samen op weg

Herstel- of behandelplan

- De meest hinderlijke aspecten van de stemmen: kies een strategie uit en oefen deze methode.
- De relatie met moeilijke emoties: oefen alternatieve omgangsvormen met deze emoties.
- De relatie met de omstandigheden waarin het trauma plaats vond: het probleem leren accepteren en werken aan angst- en schuldgevoelens.

De meest hinderlijke aspecten van de stemmen

- Stemmen dagboek
- Luisteren
- Antwoorden
- Tijd structureren, spreekuur
- Stemmen anticiperen

De relatie met moeilijke emoties

- Zelfbeeld versterken
- Leren omgaan met agressie / assertiviteit
- Contact leren maken
- Seksualiteit / seksuele identiteit

De relatie met de omstandigheden waarin het trauma plaats vond

- Traumabehandeling
- Omgaan met schuld en schaamte

Specifieke methoden

- Zelfhulpgroep
- Stemmen horen netwerk
- Driedaagse cursus voor stemmenhoorders en professionals
- Praten met de stemmen - transformeren

Naasten

- Open Dialogue
- Steun door naasten van groot belang
- Accepteren met grenzen
- Deelgenoot worden van het herstelproces

Literatuur

- Romme & Escher *Accepting voices*
- Romme & Escher *Making sense of voices*
- McCarthy Jones (2012) *Hearing Voices* (2017) *Can't you hear them.*
- D. Corstens, A. Escher en M. Romme (2009) *Accepteren en betekenis geven aan stemmen. De Maastrichtse benadering. De Psycholoog, 44, 433-440.*
- Moskowitz & Corstens (2007) Auditory hallucinations: Psychotic symptom or dissociative experience (*Journal of psychological trauma,*)
- Corstens & Romme (2004) *Praten met de stemmen* (Directieve therapie)
- Stone & Stone (1989) *Voice Dialogue* (Embracing ourselves)
- Corstens D & Romme M. (2016) Een persoonlijke diagnose voor patiënten die stemmen horen; van symptoom naar klacht in een context. *Nederlands Tijdschrift Psychiatrie* 58(2016)2,132-139.

